

24 oktober 1972

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

Aan: **M via S**

Onderwerp:

oc: T
DGPZ
DEU
DIE
DES
Amb. Brussel
Amb. Luxemb.
Amb. Parijs
me 20/11

Voor de goede orde moge ik hier weergeven het Benelux-gesprek dat op Nederlands initiatief aan de vooravond van de topconferentie in Parijs op 18 oktober jl. plaats vond in de ambtswoning van de Belgische Ambassadeur om 10.00 uur 's avonds.

Het gesprek werd geheel beïnvloed door de reacties die in Nederland en in Luxemburg waren opgewekt door demarches welke namens de Belgische Regering in Parijs, Londen en Bonn waren gedaan, waarbij de drie regeringen werden gepolst omtrent een eventueel Belgisch initiatief ter topconferentie voor het maken van een studie over een confederatieve structuur voor de Europese eenwording (zie De Ranitz 605 en Schmelzer circ. 196).

Premier Eyskens zette uiteen dat de Belgische Regering teleurgesteld zou zijn als de topconferentie niet verder zou komen dan algemene frasen. Men verwachtte met name:

1. een duidelijke bevestiging wat de verdieping van de Gemeenschap betekent, met name op sociaal, regionaal en milieugebied;
2. concrete voorstellen inzake de houding van de Gemeenschap ten aanzien van de ontwikkelingslanden, waarbij cijfermatig zou moeten worden aangegeven:
 - a. een verhoging van de invoer uit de ontwikkelingslanden in de Gemeenschapslanden met 15% per jaar;
 - b. een overdracht van publieke middelen van 0,7% van het nationaal produkt in 1975, toenemende met 1% van de vermeerdering van het nationaal produkt tot 1980.
3. parallel met het communautariseren van nieuwe taken, een versterking van de politieke structuur. De Belgen zijn uiteraard voor een Europese federatie als "finalité politique", maar vragen zich af of als "étape de passage" men niet de gedachte aan een confederale unie zou kunnen exploreren onder voorwaarde dat "l'acquis communautaire" zou worden gerespecteerd.

Nadat Minister Harmel op geïrriteerde toon had toegevoegd dat hij de Ambassadeurs van de Benelux-partners over deze gedachten had ingelicht, ofschoon hij zulks had willen bewaren voor het door Nederland gevraagde Benelux-overleg aan de vooravond van de conferentie, heeft Minister-President Biesheuvel verklaard dat hij toch wel "dégou" was - "en dit is dan nog wat de Engelsen noemen een understatement", aldus de Minister-President - dat wij via onze Ambassadeur in Parijs

- uit -

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

24 oktober 1972

Aan:

-2-

Onderwerp:

uit de mond van Minister Schumann hadden moeten worden ingelicht over de Belgische demarches in de drie hoofdsteden.

Vervolgens heeft de Minister-President in het kort het Nederlandse standpunt weergegeven ten aanzien van de drie punten van de agenda. Over de economische monetaire unie bestaat er tussen de Benelux-landen geen verschil van mening. Wij zijn niet van plan naar de tweede fase over te gaan, voordat er op voorstel van de Commissie een Raadsbeslissing is over de versterking van de instituten. Voor wat betreft de houding van de Gemeenschap ten aanzien van industriële landen memoreerde de Minister-President dat Nederland veel waarde hecht aan een georganiseerde dialoog met de V.S. Het Belgische voorstel om de publieke hulp aan ontwikkelingslanden te doen stijgen van 0,7% in 1975 tot \pm 0,92% in 1980 leek hem moeilijk haalbaar. Wat de versterking van de instituten betreft herinnerde de Minister-President aan het Nederlandse standpunt dat na 1 januari 1973 het uitgebreide Europese Parlement moet worden uitgenodigd een nieuw ontwerp op te stellen voor het houden van rechtstreekse algemene verkiezingen, waarover de Raad binnen een vast te stellen termijn van bijv. één of twee jaren een beslissing zal moeten nemen. Wij moeten tot elke prijs vermijden, aldus de Minister-President, dat de terminologie federatie of confederatie in de topconferentie onderwerp van discussie wordt, want het introduceren van zulke termen kan slechts tot de grootste onenigheid leiden. Niemand weet precies wat die woorden inhouden. Niemand weet welke terreinen binnen en welke terreinen buiten een federatie of een confederatie vallen. Het woord "confédération" is geladen. Het roept spanningen op binnen en buiten de grenzen en is voor het Nederlands Parlement onacceptabel, zelfs als overgangsfase, te meer waar overgangsfases dikwijls hun tijdelijkheid verliezen. Tenslotte deed de Minister-President een dringend verzoek op de Belgen om het zo controversiële woord confederatie niet te gebruiken.

De heer Werner verklaarde:

1. Luxemburg is akkoord met een versterking van de instituten van de Gemeenschap;
2. Luxemburg prefereert de formule, dat de politieke wil bestaat om naar de tweede etappe van de EMU over te gaan, aannemende dat dan de nodige voorwaarden zijn vervuld, boven de door Minister-President Biesheuvel gebruikte formule dat slechts naar de tweede étappe wordt overgegaan indien de voorwaarden zijn vervuld.
3. Het Belgische voorstel tot verhoging van de overheidssteun aan ontwikkelingslanden is te fors voor Luxemburg;

- 4. -

24 oktober 1972

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

Aan:

-3-

Onderwerp:

4. Luxemburg is het eens met Nederland dat men niet te veel moet uitpluizen hoe het geïntegreerde Europa genoemd moet worden. Het originele van de structuur volgens het Verdrag van Rome is juist dat er elementen in zitten zowel van een federatie als van een confederatie. Werner zou een studie over een confederatie niet weigeren, maar voelde zich "mal à l'aise" daarover, omdat hij de inhoud van de term confederatie niet kon overzien.

Minister Thorn liet zich in scherpere woorden uit over het uitblijven van Benelux-vooroverleg inzake de Belgische gedachten. Over deze gedachten onderstreepte ook hij het risico van gebruik van het woord confederatie. Immers, als het betekent dat alles gecommunautariseerd moet worden, kan hij er vrede mee hebben, maar als de Gemeenschap een onderdeel zou worden van een overkoepelende confederatie, dan is de Gemeenschap verloren.

Niettegenstaande het Nederlandse verzet en de Luxemburgse aarzeling bleven de heren Eyskens en Harmel pleiten voor hun eigen voorstel, zij het dan niet geheel langs de zelfde lijnen. Harmel wees erop dat de onduidelijkheid over de "finalité politique" zo zwaar op de Gemeenschap drukt, dat het zeer de vraag is of wij ooit tot een verdere verdieping zullen komen. Ook de EMU wordt bedreigd door de onzekerheid over het einddoel van onze samenwerking. De duidelijkheid hierover zou kunnen worden verkregen indien men de Fransen uitdaagt inhoud te geven aan het woord federatie. Minister Eyskens daarentegen zag het woord confederatie veel meer als de vormgeving voor de gezamenlijke activiteiten buiten de Gemeenschap, dus op politiek en andere terreinen, welke niet door het Verdrag van Rome worden bestreken. Men kreeg de indruk dat hij voor de verdragstaken een federatie voorzag en daarnaast een confederatie voor de andere onderwerpen van samenwerking.

Door U en T is daarna wederom gewezen op het feit dat Generaal de Gaulle het woord confederatie heeft gebruikt in die zin dat de Gemeenschap daarvan onderdeel zou moeten uitmaken. Bovendien heeft U erop gewezen, dat alle terreinen van activiteiten van de negen landen samenhangen, zodat een duidelijk onderscheid tussen wat men wel en niet binnen de confederatie zou doen nooit te maken zou zijn. Voorts heeft U betwijfeld of het enig nut zou hebben om President Pompidou nog eens te forceren te herhalen dat hij geen Europese federatie wenst. U heeft ernstig in twijfel getrokken of men juist op dit moment een dergelijke discussie zou moeten uitlokken welke de uitkomst van de topconferentie in gevaar zou brengen. Tenslotte heeft U nogmaals een beroep gedaan op de Belgische Ministers om aan hun plannen geen uitvoering te geven.

- Minister-

Van: Mr. A. F. K. Hartogh

24 oktober 1972

Aan:

Onderwerp:

Minister Eyskens heeft de bijeenkomst gesloten met de woorden dat hij met zijn collega's deze kwestie nog eens zou overdenken vóór het begin van de conferentie.